

**Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің «Қазақстан Республикасының Ұлттық ядролық орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнының қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу нәтижелері бойынша
ТАЛДАМАЛЫҚ АНЫҚТАМА**

14.12.2022 ж.

Курчатов қ.

«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V Заңының 8-бабы 5-тармағын, «Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу туралы» ҚР ҰЯО РМК бас директорының міндетін атқарушының 29.11.2022 жылғы № 234 бұйрығын орындау үшін Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің «Қазақстан Республикасының Ұлттық ядролық орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорны (бұдан әрі мәтін бойынша – ҚР ҰЯО РМК) сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізді.

Ішкі талдау Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі төрағасының 2016 жылғы 19 қазандағы № 12 бұйрығымен бекітілген Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің үлгілік қағидаларына сәйкес мынадай бағыттар бойынша жүзеге асырылды:

1) ҚР ҰЯО РМК қызметіне қатысты құқықтық актілердегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау;

2) ҚР ҰЯО РМК-ның ұйымдастыру-басқару қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізумен 2022 жылдың екінші жартыжылдығындағы ҚР ҰЯО РМК қызметі қамтылды.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізуге арналған ақпарат көздері:

1) ҚР ҰЯО РМК жарғысы;

2) ҚР ҰЯО РМК-ның ішкі нормативтік құжаттары;

3) ҚР ҰЯО РМК қызметіне қатысты НҚА.

ҚР ҰЯО РМК жарғысына сәйкес ҚР ҰЯО РМК қызметінің мәні – ядролық физика, қатты дене физикасы, радиациялық материалтану, ядролық реакторлар физикасы мен техникасы, атом энергетикасының қауіпсіздігін негіздеу, радиоэкология саласында ғылыми зерттеулер жүргізу, Қазақстан Республикасының аумағындағы ядролық сынақтардың салдарын зерделеу және жою, мемлекетке тиесілі стратегиялық объектілерді күтіп ұстау және т.б.

1. ҚР ҰЯО РМК қызметіне қатысты нормативтік құқықтық актілердегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

ҚР ҰЯО РМК өз қызметін ҚР Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексі, «Атом энергиясын пайдалану туралы», «Халықтың радиациялық қауіпсіздігі туралы», «Ғылым туралы», «Мемлекеттік мүлік туралы», «Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының заңдары сияқты заңнамалық актілер шеңберінде жүзеге асырады.

ҚР ҰЯО РМК қызметіне қатысты басқа нормативтік-құқықтық актілерде сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

2. ҚР ҰЯО РМК-ның ұйымдастыру-басқару қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Ұйымдастыру-басқару қызметін жүзеге асыру кезінде ҚР ҰЯО РМК Қазақстан Республикасының заңнамасында және ҚР ҰЯО РМК жарғысында белгіленген тәртіппен ҚР ҰЯО РМК бас директоры бекіткен кәсіпорынның ішкі нормативтік құжаттарын басшылыққа алады, мысалы: жұмыскерлерді аттестаттау туралы ереже, ҚР ҰЯО РМК персоналын іріктеу, қабылдау, бейімдеу және кадрлық ауыстыру тәртібі туралы ереже, кадр резерві туралы ереже, зиянды және қауіпті еңбек жағдайларындағы жұмыстарға уақытша жіберу тәртібі туралы ереже, бас директор орынбасарының бос лауазымына орналасуға арналған конкурс туралы ереже, біліктілік комиссиясы және жұмыскерлердің лауазымдарына қойылатын біліктілік талаптары туралы ереже, дербес деректермен жұмыс істеу және дербес деректерді жинауға және өңдеуге жауапты жұмыскерлерді тағайындау туралы ереже, ҚР ҰЯО РМК-да еңбекақы төлеу жүйесін ұйымдастыру қағидалары, ҚР ҰЯО РМК құрылымдық бөлімшелері мен оның филиалдары басшыларының мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезіндегі өзара іс-қимыл және жауапкершілік тәртібі, ҚР ҰЯО РМК-ның еңбек тәртіптемесі қағидалары, ҚР ҰЯО РМК-ның корпоративтік әдеп кодексі, ҚР ҰЯО РМК мен оның филиалдарының аумағында, ғимараттарында, үй-жайлары мен құрылыстарында бөгде ұйымдармен жасалған мердігерлік шарттар бойынша құрылыс-монтаждау және іске қосу-баптау жұмыстарын қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру туралы ереже, ҚР ҰЯО РМК бас кеңсесінде ыдыстарды пайдалану кезінде ыдыстардың жарамды жай-күйін, ыдыстардың қауіпсіз пайдаланылуын және өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарының сақталуын қадағалауды жүзеге асыратын жұмыскепрге арналған технологиялық регламент.

Персоналды басқару жөніндегі қызметті талдау кезінде келесілер анықталды: 2022 жылғы 09 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚР ҰЯО РМК-ның штат саны 2021,75 бірлікті құрайды, оның ішінде нақты саны – 1836 бірлік. ҚР ҰЯО РМК бас кеңсесі жұмыскерлерінің штат саны – 190,2 бірлік, нақты саны – 183 бірлік.

ҚР ҰЯО РМК құрамына 4 филиал кіреді:

«Атом энергиясы институты» филиалы, штат саны – 811 бірлік, нақты саны – 758 бірлік.

«Радиациялық қауіпсіздік және экология институты» филиалы, штат саны – 269,5 бірлік, нақты саны – 256 бірлік.

«Геофизикалық зерттеулер институты» филиалы, штат саны – 350,05 бірлік, нақты саны – 330 бірлік.

«Байкал» филиалы, штат саны – 401 бірлік, нақты саны – 309 бірлік.

Бас директордың 2020 жылғы 24 ақпандағы № 17а бұйрығымен бекітілген ҚР ҰЯО РМК персоналын іріктеу, қабылдау, бейімдеу және кадрлық ауыстыру тәртібі туралы ереженің шарттары жеке тұлғалардың ҚР ҰЯО РМК-ға жұмысқа орналасуы кезінде барлық ықтимал сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмайды. ҚР ҰЯО-дағы бос лауазымдар туралы ақпарат ЕҢБЕК «Электрондық еңбек биржасы» порталында орналастырылады.

Кандидаттарды бастапқы іріктеу кезінде келіп түскен барлық түйіндемелер кандидаттардың қойылатын біліктілік талаптарына сәйкестігі тұрғысынан қаралады және персоналды іріктеуге арналған өтінімде көрсетілген формальды түрде мәлімделген белгілер бойынша кадрлық жұмысы бөлімі (бұдан әрі – КЖБ) іріктейді, содан кейін кандидатпен телефон арқылы алдын ала әңгімелесу жүргізіледі. Іріктелген кандидаттар КЖБ-да және кәсіпорынның қауіпсіздік бөлімінде (бұдан әрі – ҚБ) алғашқы әңгімелесуден өтеді. Құрылымдық бөлімшенің басшысы кандидат туралы мәліметтерді зерделегеннен кейін екінші іріктеу әңгімелесуін өткізеді және кандидатты жұмысқа шақыру туралы шешім 4 деңгейде, яғни КЖБ, ҚБ, тікелей басшымен, жоғары тұрған басшымен оң түрде келісілгеннен кейін ғана мүмкін болады.

ҚР ҰЯО РМК-ға жұмысқа қабылдау кезінде конкурстық рәсімдер қолданылады:

- ҚР ҰЯО РМК бас ұйымында – Бас директордың орынбасары бос лауазымына орналасуға арналған конкурс туралы ережеге сәйкес;

- «Атом энергиясы институты» филиалында – Филиалдың ғылыми-техникалық кеңесі туралы ережеге сәйкес (ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарды тікелей жүзеге асыратын бөлімше бастығының лауазымы).

Аталған кезеңде аттестаттау комиссиясының шешімдеріне шағымдану фактілері болған жоқ.

Кадрлардың ауысу себептерін анықтау бойынша жүргізілген талдау нәтижесінде мыналар анықталды:

Есептік кезеңде 85 жұмыскер жұмыстан шығарылды, соның ішінде:

- жұмыскердің бастамасы бойынша – 70;
- еңбек шарты мерзімінің аяқталуына байланысты – 5;
- зейнеткерлік жасқа толуына байланысты – 5;
- тараптардың еркінен тыс мән-жайлар бойынша (қайтыс бролу) – 2;
- шетелдіктің тұруға ықтиярхатының қолданылу мерзімінің аяқталуына байланысты – 1;
- жұмыс берушіге белгісіз себептермен жұмыскердің 1 айдан артық жұмыста болмауы – 1.

- еңбек тәртібін бұзу – 1.

ҚР ҰЯО РМК-ның бір филиалынан екінші филиалына ауыстырылған жұмыскерлердің жалпы саны – 5.

Жұмыскердің заңды күшіне енген сот актісіне сәйкес одан әрі жұмыс істеу мүмкіндігін жоятын сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауына байланысты жұмыс берушінің бастамасы бойынша еңбек шарттарын бұзу фактілері жоқ.

Жалпы алғанда, тұрақтамаушылық пайызы 10%-дан аз, бұл 2021,75 бірлік штат саны кезінде қалыпты болып саналады.

Жұмыскерлердің жұмыстан шығуының негізгі себептері тұрғылықты жерінің өзгеруімен, Курчатов қаласында медициналық және басқа да әлеуметтік салалардың дамымауымен, сондай-ақ жоғары ақы төленетін жұмысқа орналасуымен байланысты.

Есептік кезеңде 30 адам тәртіптік жауапкершілікке тартылды, оның ішінде: «Байкал» филиалының 8 жұмыскері, «Атом энергиясы институты» филиалының 7 жұмыскері, «Радиациялық қауіпсіздік және экология институты» филиалының 13

жұмыскері, «Геофизикалық зерттеулер институты» филиалының 2 жұмыскері тәртіптік жауапкершілікке тартылды.

ҚР ҰЯО РМК-да қолданылған тәртіптік жазаға шағымдануға қатысты 4 дау орын алды, атап айтқанда, «Атом энергиясы институты» филиалының жұмыскері ескерту түрінде қолданылған тәртіптік жазаға шағым түсірді. Келісу комиссиясының шешімімен тәртіптік жаза күшінде қалды.

Сондай-ақ «Радиациялық қауіпсіздік және экология институты» филиалының жұмыскері ҚР ҰЯО РМК келісу комиссиясына ескерту, сөгіс жариялау және жұмыстан шығару түрінде қолданылған тәртіптік жазаларға шағымдану үшін үш рет жүгінді.

Келісу комиссиясының шешімдерімен тәртіптік жазалар күшінде қалды.

2022 жылдың екінші жартыжылдығында «Байкал» филиалында төменде көрсетілген мерзіммен тәртіптік жазаға тартылған жұмыскерлердің өз лауазымдық міндеттерін адал орындауына байланысты және кәсіби мереке қарсаңында тәртіптік жазасы мерзімінен бұрын алынып тасталған жағдайлар болды:

1) 05.07.2022 жыл - 21.09.2022 жыл – 4 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 2,5 ай;

2) 10.08.2022 жыл - 23.09.2022 жыл – 2 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 1,5 ай.

«Геофизикалық зерттеулер институты» филиалында төменде көрсетілген мерзіммен тәртіптік жазаға тартылған жұмыскерлердің Конституция күнін мерекелеуге байланысты тәртіптік жазасы мерзімінен бұрын алынып тасталған жағдайлар болды:

1) 23.05.2022 жыл - 26.08.2022 жыл – 1 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 3 ай;

2) 28.03.2022 жыл - 26.08.2022 жыл – 1 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 5 ай.

«Атом энергиясы институты» филиалында төменде көрсетілген мерзіммен тәртіптік жазаға тартылған жұмыскерлердің өз лауазымдық міндеттерін адал орындауына, шағымдардың болмауына және бекітілген учаскедегі жұмыстың мерзімінде және ескертусіз орындалуына, еңбек тәртібінің сақталуына байланысты тәртіптік жазасы мерзімінен бұрын алынып тасталған жағдайлар болды:

1) 28.03.2022 жыл - 16.09.2022 жыл – 1 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 5,5 ай;

2) 01.04.2022 жыл - 16.09.2022 жыл – 1 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 5,5 ай;

3) 16.05.2022 жыл - 16.09.2022 жыл – 1 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 4 ай;

4) 16.05.2022 жыл - 21.10.2022 жыл – 1 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 5 ай.

«Радиациялық қауіпсіздік және экология институты» филиалында төменде көрсетілген мерзіммен тәртіптік жазаға тартылған жұмыскерлердің өз лауазымдық міндеттерін адал орындауына, ескертулерді жою бойынша жұмыстар жүргізуіне, ұлттық мерекеге байланысты тәртіптік жазасы мерзімінен бұрын алынып тасталған жағдайлар болды:

- 1) 11.07.2022 жыл - 02.09.2022 жыл – 2 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 2 ай;
- 2) 18.07.2022 жыл - 02.09.2022 жыл – 1 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 2 ай;
- 3) 19.07.2022 жыл - 26.09.2022 жыл – 1 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 2 ай;
- 4) 19.07.2022 жыл - 14.10.2022 жыл – 1 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 3 ай;
- 5) 21.07.2022 жыл - 18.10.2022 жыл – 1 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 3 ай;
- 6) 27.07.2022 жыл - 17.10.2022 жыл – 1 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 3 ай;
- 7) 22.08.2022 жыл - 05.12.2022 жыл – 1 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 2,5 ай;
- 8) 27.08.2022 жыл - 19.10.2022 жыл – 1 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 1,5 ай;
- 10) 31.08.2022 жыл - 19.10.2022 жыл – 1 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 1,5 ай;
- 11) 11.10.2022 жыл - 29.11.2022 жыл – 1 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 1,5 ай;
- 12) 13.10.2022 жыл - 29.11.2022 жыл – 1 адам – тәртіптік жазаның қолданылу мерзімі 1, 5 ай.

Бұл жағдайларда тәртіптік жазаның ең аз қолданылу мерзімі 1,5 айды құрайды.

29 адам тәртіптік жауапкершілікке тартылған 2022 жылдың бірінші жартыжылдығымен салыстырғанда мерзімінен бұрын алынып тасталған тәртіптік жазалардың саны артты.

Алынбаған тәртіптік жазасы бар жұмыскерлерге сыйлықақы беру фактілері болған жоқ.

«Атом энергиясы институты» филиалында оқыту шартында белгіленген мерзімді өтемеген жұмыскерді жұмыстан шығару бойынша 1 жағдай орын алды. Оқыту шартының 1.5-тармағына сәйкес жұмыскер оқу үшін бөлінген ақшалай қаражатты өтелмеген мерзімге барабар мөлшерде қайтарып берді.

Қолданылған тәртіптік жазаларға шағымдануға қатысты сот дауы бар. Сот шешімімен талап қоюшының ҚР ҰЯО РМК-ға қойған талаптары ішінара қанағаттандырылды, қолданылған тәртіптік жазалардың бірі жойылды.

ҚР ҰЯО РМК-да 3 тексеру жүргізілді: бұзушылықтар толық көлемде жойылды.

Мүдделер қақтығысын реттеу:

Мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген, өздерінің жақын туыстары, жұбайы (зайыбы) және (немесе) жекжаттары атқаратын лауазымдарға тікелей бағынысты адамдарға теңестірілген адамдардың лауазымдарға орналасу, сондай-ақ тікелей бағынысты жақын туыстарының, жұбайының (зайыбының) және (немесе) жекжаттарының болу фактілері анықталған жоқ.

Кәсіпорын жұмыскері өзінің туыстары тікелей бағынысында болуына байланысты пайда әкелуі мүмкін шешімдер қабылдауға қатысқан жағдайда мүдделер

қақтығысының туындау қаупі болады (бұл ретте биылғы жылдың бірінші жартыжылдығымен салыстырғанда (3 оқиға) осындай жұмыскерлер санының азайғандығы байқалады:

«Атом энергиясы институты» филиалында 2 оқиға анықталды.

Жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарауға қатысты жүргізілген талдау барысында мыналар анықталды: кәсіпорын жұмыскерлері тарапынан сыбайлас жемқорлық көріністері фактісі бойынша немесе ҚР ҰЯО РМК жұмыскерлерінің сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне әкеп соғатын әрекеттеріне қатысты жеке және заңды тұлғалардан өтініштер тіркелген жоқ.

Жеке немесе заңды тұлғалардың өтініштеріне уақтылы жауап бермеу немесе жауап бермеу жағдайларына жол берілген жоқ.

ҚР ҰЯО РМК-ның мемлекеттік сатып алулары «Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 4 желтоқсандағы Заңының нормаларына, «Мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2015 жылғы 11 желтоқсандағы № 648 бұйрығына, сондай-ақ ішкі құжаттарға сәйкес жүргізіледі.

Кәсіпорында бас директордың 24.11.2021 жылғы № 1121 МС бұйрығымен «ҚР ҰЯО РМК құрылымдық бөлімшелері және оның филиалдары басшыларының тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезіндегі өзара іс-қимыл тәртібі және жауапкершілігі» бекітілген, онда ҚР ҰЯО РМК құрылымдық бөлімшелерінің, сондай-ақ филиалдардың МТЖБ басшылары ТЖҚ-ны сатып алу қажеттілігін негіздей отырып, соның ішінде: сатып алынатын ТЖҚ-ға бағаны (коммерциялық ұсыныстар) негіздей отырып, МСЖ-ға енгізу (соның ішінде өзгерістер мен толықтырулар) үшін және ТЖҚ сатып алуға өтінімдерді (бұдан әрі – өтінімдер) бас директордың немесе оны алмастыратын адамның қарауына уақтылы ұсынатыны, ал ТЖҚ-ны тікелей шарт жасасу арқылы бір көзден алу тәсілімен сатып алған жағдайда, өнім беруші туралы ақпарат көрсетілген.

Әлеуетті өнім беруші ең төмен баға ұсынысы (кемінде екі баға ұсынысын сұрату негізінде) және сатып алынатын тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің талап етілетін функционалдық, техникалық, сапалық және пайдалану сипаттамалары бойынша айқындалады. Шарт сатып алынатын тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің неғұрлым төмен құнын ұсынған өнім берушінің баға ұсынысы бойынша жасалады. Жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерге жасалатын шарттар бойынша өнім берушілерді таңдау критерийлері, сондай-ақ біліктілігі мен жұмыс тәжірибесі болып табылады.

Біліктілік талаптарына сәйкес келмейтін өнім берушілерді таңдау фактілері болған жоқ.

Тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу электрондық түрде мемлекеттік сатып алу веб-порталы арқылы жүзеге асырылады, бұл өнім берушімен қандай да бір байланысты болдырмайды.

Әлеуетті өнім берушілердің «Мемлекеттік сатып алу туралы» ҚР Заңының 6-бабында белгіленген мемлекеттік сатып алуға қатысумен байланысты шектеулерді бұзу жағдайлары болған жоқ.

Жүргізілген талдау барысында мемлекеттік сатып алу рәсімін өткізу кезінде аффилирлену фактілері анықталған жоқ.

Аталған кезеңде қатысуға ұсынылған өтінімдердің болмауы себебінен өткізілмеген мемлекеттік сатып алу бойынша бір көзден алу тәсілімен мемлекеттік сатып алу нәтижесінде жасалған шарттар болған жоқ.

Егер олардың құндық мәндегі жылдық көлемі АЕК-тің жүз есе мөлшерінен аспаса, тауарларды мемлекеттік сатып алу туралы шартты тікелей жасасу арқылы бір көзден алу тәсілімен мемлекеттік сатып алу нәтижесінде жасалған шарттар саны – 3 шарт.

Егер құндық мәндегі жылдық көлемі АЕК-тің бес жүз еселік мөлшерінен аспаса, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу туралы шартты тікелей жасасу арқылы бір көзден алу тәсілімен мемлекеттік сатып алу нәтижесінде жасалған шарттардың саны – 41 шарт.

Алайда бекітілген мемлекеттік сатып алу жоспарының басым бөлігі баға ұсыныстарын сұрату тәсілімен сатып алу өткізілмегеннен кейін бір көзден алу тәсілімен сатып алынғанын атап көрсеткен жөн. Осылайша, мемлекеттік сатып алу баға ұсыныстарын сұрату тәсілімен бір ғана әлеуетті өнім берушінің сатып алуға қатысу себебі бойынша өтпеді деп танылған жағдайда, жүйе тапсырыс берушінің қатысуынсыз автоматты түрде осындай әлеуетті өнім берушіге бір көзден алу тәсілімен мемлекеттік сатып алу туралы шақыру жібереді.

Сондай-ақ бір көзден алу тәсілімен сатып алудың едәуір бөлігі «Мемлекеттік сатып алу туралы» ҚР Заңының 39-б. 3-т. 1-тм. негізінде – табиғи монополиялар салаларына жататын көрсетілетін қызметтерді, сондай-ақ энергиямен жабдықтаудың көрсетілетін қызметтерін сатып алу немесе электр энергиясын кепілдендірілген берушімен қоса электр энергиясын сатып алу-сату негізінде жасалды.

ҚР ҰЯО РМК ақшаны оңтайлы және тиімді жұмсау қағидатын ұстанады, яғни әлеуетті өнім берушіні таңдау кезіндегі басты критерий – сатып алынатын ТЖҚ сапасының төмендеу қаупі барынша азайтылатын ең төменгі баға. Сондай-ақ ҚР ҰЯО РМК отандық өнім берушілерге қолдау көрсету және зияткерлік меншік объектілеріне құқықтарды сақтау мүмкіндігін ескереді. «Мемлекеттік сатып алу туралы» ҚР Заңының 4-бабы.

ҚР ҰЯО РМК жұмыскерлерінің сыбайлас жемқорлықты қабылдау деңгейін талдау мақсатында жүргізілген жасырын сауалнаманың нәтижелері бойынша сауалнамаға қатысқан 63 адамның ішінен:

Жұмыскерлердің 100%-ы – 63 адам кәсіпорында сыбайлас жемқорлық фактілеріне тап болған жоқ;

Жұмыскерлердің 100%-ы – 63 адам кәсіпорында сыбайлас жемқорлыққа әкеп соқтыратын жағдайда болған жоқ;

83% – 52 адам ҚР ҰЯО РМК-да не болмаса қандай да бір органда немесе ұйымда сыбайлас жемқорлық фактілеріне тап болған жағдайда қайда жүгіну керек екендігін біледі, 17% – 11 адам білмейді.

Жұмыскерлердің пікірінше ҚР ҰЯО РМК-да сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне неғұрлым ұшырайтын жағдайлар немесе қызмет салалары: жұмысқа қабылдау және мемлекеттік сатып алу.

Сауалнамаға қатысқан жұмыскерлердің пікірі бойынша ҚР ҰЯО РМК-да сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл құралдары: «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» ҚР Заңында көрсетілген құралдар, жұмыскерлермен және бөлімше

басшыларымен кездесулер, проблемаларды туындауына қарай шешу, мемлекеттік сатып алу жөніндегі мамандарды оқыту, жұмыскерлердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылы нақты жазылған қағидалар мен нұсқаулықтарды әзірлеу, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және оның алдын алу» ақпараттық стендтерінің болуы, пара мөлшерінен асатын айыппұлдарды тағайындау, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру және дамыту.

ҚР ҰЯО РМК тапсырыс беруші ретінде әрекет ететін өтеулі қызмет көрсетуге жеке тұлғалармен мемлекеттік сатып алу туралы заңнама нормаларын қолданбай жасалған шарттар саны – 134, оның ішінде: тауарлар – 109 шарт, көрсетілетін қызметтер – 29 шарт, жұмыстар – 2 шарт.

Жасалған шарттар бойынша орындаушыларды таңдау критерийі ең төменгі баға, орындаушының біліктілікке сәйкестігі және т.б. болды.

Бұқаралық ақпарат құралдарына, әлеуметтік желілерге, Интернет желілеріне мониторинг жүргізу.

Жұршылықпен байланыс бөлімі бұқаралық ақпарат құралдарына жағымсыз жарияланымдарға, оның ішінде кәсіпорын жұмыскерлері тарапынан болатын сыбайлас жемқорлық көріністері фактілеріне қатысты тұрақты негізде мониторинг жүргізеді. Аталған кезеңде жағымсыз жарияланымдар анықталған жоқ.

Әлеуметтік желілер мен Интернет желісіне тұрақты негізде жүргізілген мониторинг барысында ҚР ҰЯО РМК қызметі туралы теріс пікірлер мен комментарийлер, басшылықтың әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) шағымдар анықталған жоқ.

Ұсынымдар:

ҚР ҰЯО РМК-ның сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу нәтижелері бойынша кәсіпорын әкімшілігіне төмендегілерді ұсынды:

1. Қабылданатын ішкі нормативтік құжаттарды іске асыру кезінде ықтимал сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне тұрақты талдау жүргізу.

2. Тәртіптік жазаны қолдану және алып тастау кезінде жұмыскердің жасаған теріс қылығының ауырлық дәрежесін және ауырлығына қарай қолдану мерзімін ескеру қажет, атап айтқанда, бұл жұмыскерлердің теріс қылықты жою әрекетін толық көлемде орындау нәтижесімен айқындалады.

3. Жұмыскерлер кәсіпорынға жұмысқа орналасқан кезде сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың талаптарына сәйкес жұмыс істейтін туыстары мен қабылданатын адамдардың бір-біріне тікелей бағыныстылықта болуының жолын кесу мәселесін қарастыру.

4. Тікелей бағыныстылықтың болуынан мүдделер қақтығысына себеп болуы ықтимал шешімдер қабылдаудан жұмыскерлерді шеттету мүмкіндігін қарастыру.

5. Азаматтық-құқықтық шарттарды, мемлекеттік сатып алу шарттарын жасасу кезінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама нормаларының, іскерлік әдеп пен парасаттылық, адал бәсекелестік қағидастарының қатаң сақталуын қамтамасыз ету.

6. Мемлекеттік сатып алу саласындағы қызметті жүзеге асыратын адамдарға сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасағаны үшін жауапкершілік шаралары туралы жүйелі түрде түсіндіруді жалғастыру.

7. ҚР ҰЯО РМК жұмыскерлерінің сыбайлас жемқорлық фактілеріне тап болған жағдайдағы іс-әрекеттері туралы түсіндіру жұмыстарын күшейту.

ҚР ҰЯО РМК сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметінің басшысы

Е.М. Иманмәдиев

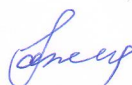
ҚР ҰЯО РМК сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметінің мүшелері:

ҚР ҰЯО РМК қаржы басқармасының бастығы –
бас бухгалтер

С.А. Нигрей

ҚР ҰЯО РМК әкімшілік-шаруашылық басқармасының бастығы

Қ.Е. Қажиев